

کاکتوس‌ها و شرایط نگهداری آن

مریم پالیزدار

پژوهشگر باغ گیاه‌شناسی ملی ایران، پست الکترونیکی palizdar@rifr-ac.ir

به شرایط خشک و بیابانی می باشد. با وجود اینکه این گیاهان بومی نواحی بیابانی است، در محیط خانه ها قابلیت نگهداری دارد. در مجموع گیاهی مقاوم و کم توقع است و با توجه به تفاوت ظاهری این گیاه با سایر گیاهان آپارتمانی و وجود اشکال متفاوت و زیبا و با حداقل توجه و رسیدگی به سادگی می تواند زیبایی بخش محیط های خانه و آپارتمان گردد.

خانواده کاکتوس (Cactaceae) دارای ۱۷۵۰ جنس از انواع مختلف کاکتوس ها می باشد. کاکتوس ها متعلق به آب و هوای بیابانی و خشک است. ساقه متورم و آبدار آن باعث مقاومتش به خشکی شده است زیرا آب را در خود ذخیره می کند و در دوران کم آبی از آن استفاده می کند. همچنین مورفولوژی خاص این گیاه، تبدیل برگ به خار و وجود ریشه های عمیق و مقاوم از دیگر دلایل سازگاری این گیاه

شکل ۱- (*Astrophytum ornatum*)

شرایط نگهداری کاکتوس‌ها در محیط خانه:

مهمترین عوامل جهت نگهداری گیاه، فاکتور نور، آب و خاک است که در زیر به هر کدام از این عوامل به اختصار اشاره می‌شود:

آب : این گیاهان جهت نگهداری به آب کمی نیاز دارند و آب بیش از حد باعث پوسیدگی ریشه و در نهایت از بین رفتن گیاه می‌شود. مقدار آبیاری با توجه به دما، فصل و اندازه گلدان کمی متغیر است. در هر صورت بهتر است آبیاری از کف صورت بگیرد و آبیاری بصورت اسپری کردن به هیچ وجه توصیه نمی‌گردد. گیاه در فصل گرم به آب بیشتری نیاز دارد. حدوداً هر ۴-۵ روز یکبار به اندازه ۱/۳ گلدان باید به گیاه آب داده شود و هرچه گلدان بزرگتر باشد، به آب بیشتری نیاز دارد. در فصل پاییز و زمستان باید

به تدریج آبیاری کمتر شود. در نهایت در زمستان ۲ هفته یکبار، آبیاری مناسبی جهت این گیاهان است.

نور : کاکتوس‌ها به نور کامل نیاز دارند. جهت گلدهی و طراوت بیشتر باید در معرض نور باشند. در زمستان هم باید پشت شیشه پنجره‌های رو به جنوب قرار گیرند تا شاداب تر باشند. در فصول بهار، تابستان و اوایل پاییز می‌توان این گیاهان را در فضای باز قرار داد.

خاک : خاک مورد نیاز کاکتوس باید مخلوطی از شن و سنگریزه، خاک باغچه و کمی کود دامی باشد. مخلوط مورد نظر با ترکیب ۱/۲ شن و سنگریزه، ۱/۲ مابقی خاک باغچه و کمی کود دامی باشد. البته پودر استخوان نیز جهت تقویت این گیاهان مفید می‌باشد.

شکل ۲ - (*Echinocactus grusonii*)

نور : کاکتوس ها به نور کامل نیاز دارند. جهت گلدهی و طراوت بیشتر باید در معرض نور باشند. در زمستان هم باید پشت شیشه پنجره های رو به جنوب قرار گیرند تا شاداب تر باشند. در فصول بهار، تابستان و اوایل پاییز می توان این گیاهان را در فضای باز قرار داد.

خاک : خاک مورد نیاز کاکتوس باید مخلوطی از شن و سنگریزه، خاک باغچه و کمی کود دامی باشد. مخلوط مورد نظر با ترکیب ۱/۲ شن و سنگریزه، ۱/۲ مابقی خاک باغچه و کمی کود دامی باشد. البته پودر استخوان نیز جهت تقویت این گیاهان مفید می باشد.

آب : این گیاهان جهت نگهداری به آب کمی نیاز دارند و آب بیش از حد باعث پوسیدگی ریشه و در نهایت از بین رفتن گیاه می شود. مقدار آبیاری با توجه به دما، فصل و اندازه گلدان کمی متغیر است. در هر صورت بهتر است آبیاری از کف صورت بگیرد و آبیاری بصورت اسپری کردن به هیچ وجه توصیه نمی گردد. گیاه در فصل گرم به آب بیشتری نیاز دارد. حدوداً هر ۴-۵ روز یکبار به اندازه ۱/۳ گلدان باید به گیاه آب داده شود و هرچه گلدان بزرگتر باشد، به آب بیشتری نیاز دارد. در فصل پاییز و زمستان باید به تدریج آبیاری کمتر شود. در نهایت در زمستان ۲ هفته یکبار، آبیاری مناسبی جهت این گیاهان است.

شکل ۳- (*Leuchtenbergia principis*)

نکته :

آنها به آبیاری کمی بیشتر از کاکتوس ها نیاز دارند و بعضی از انواع آنها نمی توانند نور مستقیم تابستان در فضای باز را تحمل کنند و دچار آفتاب سوختگی می شوند مانند بعضی انواع جنس *Haworthia* . لذا جهت نگهداری انواع این گیاهان باید به شرایط خاص آن گیاه توجه شود.

اغلب گیاهان گوشتی از خانواده های *Crasullaceae*، *Agavaceae*، *Euphorbiaceae* با کاکتوس ها نگهداری و به فروش می رسد. این گیاهان گوشتی ممکنست دارای خار باشند و یا خاردار نباشند ولی همگی ساقه های متورم و آبدار دارند. نکته مهم در خصوص نگهداری این گیاهان گوشتی اینست که اکثر

شکل شماره ۴- نمایی از گلخانه کاکتوس در باغ گیاه‌شناسی ملی ایران